

*Віктор
Клемперер*

МОВА ТРЕТЬОГО РАЙХУ НОТАТКИ ФІЛОЛОГА¹

Повний текст статті доступний у друкованому числі часопису, а також буде розміщений у відкритому доступі через рік після виходу цього числа.

Там, де Гітлер у книзі про свою боротьбу визначає загальні напрямки виховання, на передній план висувається тілесність. Він любить вислів «тілесний вишкіл», запозичений із лексики Ваймарських консерваторів, він високо вшановує Вільгельмівську армію як єдину здорову і життєздатну інституцію на загнилому тілі народу, службу у війську він вважає найголовнішим засобом виховання здатності фізичної витривалості. Формуванню характеру Гітлер віддає лише другорядне значення, бо, на його думку, це відбувається більш-менш автоматично, якщо виховання зосередиться на тілесному і відсує на задвірки духовне. Останнє ж місце тут посідає педагогічна програма розвитку інтелекту та його застосування в науці, бо це допускалося неохоче, викликало підозру і висміювалось. У всіх його подальших зверненнях не важно упізнати страх перед людиною, яка здатна думати, та ненависть до мислення. Коли Гітлер незадовго до свого піднесення повідомляє про власні перші великі успіхи, він вихваляється не тільки своїми ораторськими здібностями, а й фізичним станом своїх однодумців, з яких

¹ Переклад зроблено за виданням: *Klemperer, V. (1970). LTI. NotizbucheinesPhilologen* (S. 9–15). Berlin, 1970. Друкуємо зі скороченнями. LTI — аббревіатура, утворена від *Lingua Tertii Imperii* (лат.) — мова Третього райху. Її автор, В. Клемперер, професор-філолог, був включеним спостерігачем тих змін, що відбувались у культурі Третього райху. Його книга є визнаною у світі документацією цих подій і залишається бестселером у сучасній Німеччині.